

حقوق مالکیت معنوی (Intellectual Property Rights)، عمدتاً به موضوعاتی می پردازد که زاینده فکر و اندیشه انسان است و مرتبط با آفرینش های ذهنی اوست. به بیان دیگر، موضوع این مالکیت ذاتاً غیرقابل لمس و عبارت از وجهی از دانش و اطلاعاتی است که در محصولات فیزیکی یا روند تولید آن ها تجلی یافته است. حمایت قانونی ملی از حقوق مالکیت معنوی در کشورهای مختلف جهان، مستلزم حمایت قرارداد بین المللی بوده است، در واقع، حمایت از این حقوق زمانی به کمال خود نزدیک می شود که در رفتار متقابل ملت ها، امنیت و مصونیت حقوقی حکم فرما باشد.

بدین منظور آیین نامه رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی منابع دیجیتالی دانشگاه علوم پزشکی لرستان در راستای تحقق یکی از اهداف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبنی بر فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت فکری در چهارمین جلسه شورای تخصصی کتابخانه مرکزی در تاریخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۰ به تصویب رسیده است که به شرح ذیل می باشد:

ماده ۱: تعاریف

حقوق مالکیت فکری: مالکیت فکری به معنای تسلط و حق برخوردار از آثار ناشی از فعالیتهای و تراوشات فکری انسان در زمینه های ادبی، هنری، علمی، تجاری و صنعتی است و حقوق مالکیت فکری مانند تمامی حقوق مالکانه دیگر به معنی شناسایی تسلط و مالکیت قانونی صاحب اثر نسبت به اثر خلاقانه وی است و تمامی امتیازات و منافع و تکالیف قانونی موجود نیز بنا به تناسب به آن اضافه می شود.

منابع دیجیتال: منابع دیجیتال مورد نظر در این آیین نامه شامل انواع مختلف منابع اطلاعاتی مانند کتاب، مجله، پایان نامه و .... است که به صورت از راه دور قابل دسترسی است.

ماده ۲- اهداف

کتابخانه های دیجیتالی تحت وب دسترسی آزاد را به منابع اطلاعاتی در هر قالبی را یکجا و در اسرع وقت برای مراجعان و جامعه استفاده کنندگان خود فراهم می کنند، از این رو نشر الکترونیک یکی از کارآمدترین محورهای تأمین و توسعه منابع برای کتابخانه های دیجیتالی محسوب می شود. بنابراین کتابداران کتابخانه های دیجیتالی باید مهارت های لازم را در خصوص گرفتن مجوزها و تنظیم قراردادهای رسمی و قانونی کسب کنند تا ضمن رعایت قوانین، حق مؤلفان در فضای وب حفظ و از هرگونه سوء استفاده احتمالی از کتابخانه دیجیتالی جلوگیری شود. همچنین پس از انتشار یک اثر به صورت آنلاین، امکان

آیین نامه رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی بین المللی منابع دیجیتالی

نسخه برداری الکترونیکی وجود دارد از این رو لازم است قبل از هر گونه اقدامی در این زمینه از صاحبان اثر اجازه های لازم کسب و تمهیدات لازم برای مقابله با هر گونه سو استفاده پیش بینی شود.

ماده ۳- کاربران

کاربران مورد نظر در این آیین نامه شامل اعضای هیأت علمی، دانشجویان، کارکنان و سایر افراد حقیقی و حقوقی است که با دانشگاه علوم پزشکی لرستان در ارتباط می باشند.

ماده ۴- روش های دسترسی به منابع دیجیتال

- استفاده از اکانت های VPN رایانه های بخش اطلاع رسانی کتابخانه

- دسترسی از راه دور از طریق VPN کتابخانه های دانشگاه و وارد کردن کلمه کاربری و رمز عبور

ماده ۵- تعهدات اخلاقی کتابخانه دیجیتال در خصوص مالکیت معنوی

- احترام به حق مؤلف و تلاش برای رعایت آن در هر شرایطی
- احترام به حقوق مراجعان درباره محرمانه بودن اطلاعات آن ها
- حفاظت از مجموعه و فراهم کردن امکان دسترسی به همه کاربران به اطلاعات موردنیازشان

ماده ۶- تعهدات و مسئولیت های کاربران در قبال استفاده از منابع دیجیتال

- کاربران موظف به حفاظت از نام کاربری و رمز عبور خود هستند و مجاز به در اختیار قراردادن نام کاربری و رمز عبور خود به افراد غیرمجاز نیستند.
- رعایت حقوق مؤلفین و مفاد قراردادهای منابع الکترونیک قابل دسترس از طریق کتابخانه دیجیتال توسط کاربران کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی لرستان (هیأت علمی، دانشجویان، کارکنان و ...) در تمامی فالیتهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان الزامی است.
- امکان نمایش، توزیع و بارگزاری منابع دارای حق مؤلف بدون اخذ مجوز رسمی از صاحب آن منبع وجود ندارد.

آیین نامه رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی بین المللی منابع دیجیتالی

- امکان پرینت کامل کتب الکترونیک ممنوع است.
- مطالبی که توسط دیگران در این فضا تهیه شده است با کسب اجازه قابل استفاده و کپی خواهد بود.
- درج منبع و ماخذ اولیه مطالب و اطلاعات دیجیتال الزامی است.
- آثار موجود در کتابخانه دیجیتال حتی اگر رایگان باشد استناد به آن با ذکر دقیق منبع الزامی است.
- تکثیر مطالب کتب و مقالات نشریات به قصد فروش یا بهره برداری مادی از طریق چاپ، افست یا عکسبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب حق ممنوع است.
- با توجه به اینکه حق عضویت دانشگاه برای استفاده از منابع غیر رایگان از طرف کمیسیون تامین منابع وزارتخانه پرداخته گردیده ولی همچنان کاربران حق کثیر منابع الکترونیکی را بدون ذکر منبع و به قصد فروش را ندارند.
- استفاده از منابع الکترونیک خریداری شده توسط دانشگاه علوم پزشکی لرستان محدود به کاربران این دانشگاه و برای تأمین نیازهای آموزشی، پژوهشی و مطالعات می باشد، بنابراین استفاده تجاری از این منابع به هر شکل ممنوع است.
- تکثیر اثر بدون اجازه مالک حق، محدود به مواردی است که کتابخانه اثر (نظیر فایل الکترونیکی پایان نامه ها و طرح های تحقیقاتی) را برای استفاده کاربران و بدون امکان ذخیره منبع در دسترس آنان قرار دهد.

حریم خصوصی کاربران

پایگاه خود را متعهد به رعایت محرمانه بودن اطلاعات شخصی و حریم خصوصی می داند.. مشخصات دسترسی و کاربری ثبت شده کاربران در این پایگاه در اختیار دیگران قرار نخواهد گرفت.

منابع

۱. لطیفی، مهدی. حقوق مالکیت معنوی. ماهنامه معرفت. ۲ (۵۳). ۱۳۸۱

۲. گنجینه معرفت: حقوق مالکیت معنوی. پایگاه اطلاع رسانی حوزه. <https://hawzah.net>

۴. جعفری فر، نیره. مقدمه ای بر اخلاق مالکیت معنوی در کتابخانه دیجیتالی. فصلنامه اخلاق. ۴ (۴۲). ۱۳۹۴.

آیین نامه رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی بین المللی منابع دیجیتالی